

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{3}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea "Unirea"
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Consacrarea noului Episcop al Lugojului.

Ziua dintâi a anului a fost pentru biserica noastră românească unită, o zi de mare bucurie, în legătură cu actul strălucit al consacrării I. P. S. Sale Episcopul Valeriu Traian al Lugojului.

Stăm sub impresia puternică a acestei sărbători minunate, și toate gândurile posomorite par a ni-se împăraștia, tot întunerecul ce plutește asupra noastră, pare a se risipi, căci auguriile acestei sărbători sunt așa de fericite.

Corul ilustru al Arhiepiscopilor nostri s'a complectat azi, și noul Păstor, care a luat azi sceptrul puterii în mână, e în vârsta cea mai frumoasă, în plenitudinea forței de muncă, pentru a-și putea împlini după vrednicie înalta dignitate, ce Providence i-a rezervat-o.

Alături de figurile venerabile ale Arhiepiscopilor nostri, în frunte cu iubitul Metropolit Victor, noul Păstor reprezintă continuitatea muncii săvârșite de Ei și armonia desăvârșită a acestei binecuvântate activități.

E o coincidență așa de fericită între consacrarea noului Episcop și activitatea pastorală a celorlalți iubiți Arhiepiscopii nostri. Toți trei și-au început activitatea arhierescă în Lugoj, începând cu I. P. S. Sa Metropolitul Victor și terminând ca II. PP. SS. Episcopii actuali dela Oradea-mare și Gherla. Lugojul ni-se prezintă azi, ca cea dintâi treaptă de aur, pe

care se ridică cei ce stau în fruntea bisericii noastre românești unite, la înălțimi și vrednici din ce în ce mai mari. De

aceea ne placă, să vedem în noul Episcop, pe Beniaminul strălucitului nostru cor arhieresc, stăruind cu tinereta și zigoarea lui de muncă, întru ușurarea sarcinei grele, ce apasă umerii înalților săi Tovarăși de păstorie.

Dumnezeu l-a ridicat la treapta înaltă a tronului arhieresc: Dumnezeu să-i dea zile în-

delungate și energie deplină, pentru a duce la realizare toate nădejile, ce noi credincioșii le legăm de actul sfânt al zilei de

azi, ce aparține de acum istoriei noastre bisericești-naționale.

Am urmărit, adânc emoționați, solemnitatea consacrării, în mijlocul publicului imens, ce nu mai încăpea în Catedrală; salvele de treascuri din piață întovărășeau momentele mai importante ale sărbătorii și emoția a erupt în însuflețite strigăte de „să trăiască”, la glasul cuminte și cumpănit al I. P. S. Domn Metropolit Victor, și la răspunsul sincer al noului Arhiepiscop, care ne încredința, în mod solemn, că nu se va abate nici pe o clipă dela cărarea ce i-o arată conștiința Lui curată și că se va nizu din toate puterile, să ducă mai departe munca începută de marii săi înaintași.

Noi nu mai avem să adăugem nimic, decât să dorim, din tot sufletul nostru, noului Arhiepiscop, ca darul dumnezeesc, ce s'a revărsat azi asupra Lui, să-i dea puteri îndoite, ca să poată realiza toate dorințele nobile, ce îl preocupă.

Dea Dumnezeu, ca activitatea Lui să fie o pagină luminoasă în istoria diecezei de Lugoj, a bisericii noastre unite și a neamului românesc!

Mângâierea va fi a noastră, iar gloria a Lui.

Mulți ani, Stăpâne!

Sosirea noului Arhiepiscop.

Intr'un număr anterior anunțaserăm actul consacării, fără a putea indica, cu siguranță ziua, pe care era fixat. P. S. S. Episcopul Valeriu Traian a ținut se vină la noi, fără alai și în realitate, nici nu aveau cunoștință despre sosirea Lui decât foarte puțini de aici. Câțiva pretini, între cari: Aurel C. Domșa, Alexandru Ciura prof., Dr. Hânc medic arhid., Vas. Moldovan capelan și Aurel B. Gajia prof.; precum și Petru Suciu preotul Teușului, Liviu Bitea dir. de bancă și un număr frumos de țărani, l-au întâmpinat la gara din Teiuș. Sâmbătă seara, cu trenul de 6 și 20 a sosit la Blaj. Aici îl aștepta un grup de clerici și cunoscuți, iar secretarul metropolitan L'a condus la Curte.

I. I. P. P. S. S. L. L. Episcopii de Oradea-mare și Gherla au sosit Dumineca seara, cu trenul de 9.

Delegați, oaspeți.

Încercăm să înregistrăm oaspeții distinși, cari au sosit cu prilejul acestei festivități și cerem scuze cetitorilor dacă, peste voia noastră, lista ce vom da-o nu va fi destul de completă.

Arhiepiscopii noștri dela Oradea-mare și Gherla, cari au luat parte la actul consacării, alături de I. P. S. d. Metropolitan, au fost întovărășiți și de alți oaspeți oficiali sau neoficiali, cari au ținut, să ridice prin prezența lor, solemnitatea zilei.

Dieceza de Lugoj a fost reprezentată prin părinții canonici George Popovici și Dr. Iacob Radu. Clerul diecezan: prin protopopii Stupinean, Petean, preoții Egumenul Man, Dr. Iuliu Hossu secretar V. Giurgiu, I. Jenea, At. Roșca, Tr. Mihail și curatori bisericii de acolo Popoviciu și Bader. Orașul prin primarul din acolo Dr. I. Baltescu. Inteligența din Lugoj prin familia d. Dr. Izid. Pop. dș. Sidomia Maior. Din alte centre: Aur. Neda inv-dir. din Reșița. Dr. A. Deac, d-na Victoria Dr. Erdélyi, Dr. Corn. David. Cornel Demeter, Orăștie; Emil Socaciu, Dr. I. Iliea Mihail Péter, Hațeg, etc.

Dieceza de Oradea-mare a fost reprezentată prin părintele canonic Ioan Butean și dr. George Miculaș, protopopul din Valea-Iadului.

Dieceza de Gherla, prin părintele canonic dr. O. Domide, apoi dr. A. Gheție prof., dr. V. Bojor, Iuliu Pop (cu d-na) director de bancă etc.

Din Arhidieceză, în afară de clerul gremial și din apropiere, precum și publicul foarte numeros din loc și jur, am remarcat în fuga condeiului, pe d-nii dr. G. Popescu adv. (Turda), dr. I. Oltean (Ludoș), dr. I. Giurgiu (Iara), Ioan Erdélyi inginer, Aurel Cirlea (Alba-Iulia), dr. Iuliu Florian (Cluj), V. Podoabă (Cluj), Andreiu Rus (Șăcal) etc.

Înaltul guvern a fost reprezentat prin consilierul ministerial dr. G. Andor însoțit de dr. I. Șigiescu prof. univ.

Familia noului arhiepiscop: prin fratele Cornel, căpitan în armata comună și surorile Lucreția și Maria cu soțul său I. Gruescu.

Nu e desigur, o listă completă și ne cerem, încă odată scuzele, pentru eventualele întrelăsări, pe cari ne-am năzuit să le evităm, din toată puterea noastră.

Dimineața.

În dimineața Anului-non ne-am pomenit cu un covor alb de zăpadă, ce părea că voește să contribuie și el la măreția sărbătorii.

Publicul se îndrepta, de cu bună vreme, — după 8 ceasuri dimineața — spre catedrală, pentru a-și asigura un loc, de unde să poată privi solemnitatea.

Societatea meseriașilor noștri, sub conducerea neobositului ei prezident și-a făcut datoria de onoare, constituindu-se într'un comitet, cu menirea de a susține ordinea și a rezerva pentru oaspeții locurile destinate.

Era o mișcare deosebit de vie în piață; clopotele catedralei chemau lumea la praznic și salvele de treascuri anunțau lumii, că Arhiepiscopii sosesc în biserică.

Era o îngrămădire de birge și ici-colo s'auzia și zbârnăitul de automobil.

În catedrală.

La serviciul divin, în afară de ilustrii noștri Arhiepiscopii au luat parte: părinții canonici I. M. Moldovan, Gavriil Pop, dr. I. Marcu, A. Uilăcan, dr. V. Suciu, I. Butean, dr. Domide, Popoviciu, dr. Iacob Radu, preoții dr. Gheție, dr. Miculaș și V. Giurgiu, iar ca diaconi vicarul Făgărașului Iacob Popa și protonotarul I. B. Micu.

Publicul ocupase dela început, toate locurile, în afară de celea rezervate pentru oaspeți.

Ceva sărbătorească se reoglindea din tețele mulțimii.

Actul consacării

a decurs după următorul program:

Preasfințitul D. Mitropolit laolaltă cu Preasfințiii Episcopi al Oradei-mari și al Gherlei și cu Episcopul ales la orele 8½ dimineața intră în biserică și luându-și timp se urcă pe amvon. Episcopul ales, venind din altar, imploară binecuvântarea pastorală dela El, apoi intră iarăș în altar și se îmbracă cu epitrachiliul și cu falonul.

Mitropolitul și Episcopul Oradei-mari și al Gherlei se îmbracă în ornatele pontificale: apoi Concelebrantii iasă din altar și se înșiră de două părți înaintea lor până la Iconostas: — Iar Alesul ținând în mână S. Evanghelie, iasă asemenea din altar pe ușa împărătească însoțit de doi Diaconi și se oprește la coada Vulturului de pe covorul așternut între feșnicele cele mari și între amvon.

Diaconul Evangheliei: *Să luăm a minte!* Iar doi dintre Preoții cei mai de frunte iau pe Alesul din mâinile Diaconilor dimpreună cu dicherion și tricherion și cel din dreapta face îndată înaintarea întâia zicând: *Aduce-se iubitorul de Dumnezeu Alesul Valeriu Traian să se hirotonească Episcop al cetății păzite de Dumneșcu Lugos.*

Mitropolitul către Episcopul Ales: *Ce ai venit aici a cere dela noi?* —

Alesul: Eu Valeriu Traian, ales al Prea Sfintei Episcopii a Lugosului, să mă hirotonească de mâinile Tale.

Mitropolitul: Ai adevărită despre denumirea ta din partea Majestății Sale Sacratissime Regele Apostolic al Ungariei, ca Patron preainalt al Sfințelor lui Dumnezeu Biserici din acest regat? Alesul: Am — Mitropolitul: Să se cetească!

Mitropolitul: Ai adevărită despre aprobarea canonică a acestei denumiri din partea Sfântului Scaun Apostolic al Romei? Alesul: Am. — Mitropolitul: Să se cetească!

Mitropolitul: Ai adevărită despre aprobarea canonică a acestei denumiri din partea Sfântului Scaun Apostolic al Romei? Alesul: Am. — Mitropolitul: Să se cetească!

Mitropolitul: Și ce crezi? — Alesul cu ton înalt zice sfântul Simbol al credinței: — și îndată Mitropolitul: îl binecuvântă zicând: Darul Preasfântului Spirit să fie cu tine!

Alesul se conduce de Preoții săi până la mijlocul Vulturului, vestind a doua oară cel dintâiu: *Aduce-se iubitorul de Dumnezeu Alesul Valeriu Traian să se hirotonească Episcop al cetății păzite de Dumnezeu Lugos.* Și stând la mijlocul Vulturului, îl cheamă pe el și zice al doilea Arhiepiscop: Vesteste nouă la arătare, în ce chip mărturisești despre trei Ipostasuri ale necuprinsei Dumnezeiri? Alesul cu voace limpede și mare, în auzul tuturor zice: Cred într'unul Dumnezeu ș. c. l., după care Mitropolitul binecuvântându-l zice: Darul Prea Sfântului Spirit să fie cu tine, să te lumineze, să te întărească, și să te înțeleptească pe tine în toate zilele vieții tale.

Alesul se conduce de Preoții săi până la capătul Vulturului, vestind cel dintâiu a treia oară, ca mai sus. Iar al treilea Arhiepiscop îl provoacă: Tălcuște-ne nouă încă ce mărturisești despre Ipostasul întrupării a Fiului și Cuvântului lui Dumnezeu, și câte firi crezi în unul și același Hristos Dumnezeul nostru?

Alesul cetește îndată cu ton înalt a treia mărturisire a credinței, după care Mitropolitul binecuvântându-l zice: Darul Sfântului Spirit prin umilința mea te ridică pe tine de Dumnezeu iubitorul Preot și ales Valeriu Traian să fii Episcop al cetății de Dumnezeu păzite Lugos. Mitropolitul: Mărturisește ce obediență promiți Sfântului Scaun Apostolic și Preafericitului Pontifice Roman, ce supunere Mitropolitului greco-catolic Român de Alba-Iulia și Făgăraș, și ce fidelitate Majestății Sale imperiale și regale Apostolice? — Alesul: Promit supunere canonică înalt Prea Sfințitului Mitropolit greco-catolic Român de Alba-Iulia și Făgăraș, iar fidelitatea jurată Majestății Sale Regelui Apostolic al Ungariei o voiu păzi-o cu toată scumpătatea. În fine Sfântului Scaun Apostolic și Pontificelui Roman promit obediența canonică, după cum urmează: Ego Valerius Traianus Frențiu Electus Episcopus Lugosiensis ab hac hora in antea, etc. conform bullei pontifice.

Mitropolitul se ridică și toți Arhiepiscopii cu dânsul, iară unul dintre Arhiepiscopii aduce celui Ales „scutul credinței“ (beder-nița). Iar Corul cântă: *Mulți ani!*

Mitropolitul dă Alesului Toiagul arhieresc, zicând: Primește Toiagul, ca să paști Turma lui Hristos cea încredințată ție, și celor ascultători supuși ție să fii toiag și sprijinire, iar pe cei neascultători și întăriți la cerbie cu acest toiag să-i pedepsești, ca cu toiagul îndreptării pe dânsii în credință să-i păzești. Alesul răspunde: Eu Valeriu Traian cu îndurarea lui Dumnezeu ales al Prea Sfintei Episcopii a Lugosului supus mânilor tale spre hirotonire.

Luându-se apoi Evanghelia dela cel Ales o duc în altar, iar el cu toiagul în mână se întoarce la capul Vulturului.

Diaconii aducând pe Alesul către Mitropolit, unul zice: *Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și cu puierea Spiritului Sfânt înalță-se onoratul Preot*

Valeriu Traian dela onorata Preoție la mărita Episcopie. Demândând, Demândăți, Demândă Dispunătorule Sfinte binecuvântându-l pe el cu darul tău cel prea sfânt. Iar Mitropolitul binecuvântându-l zice: Darul Preasfântului și de vieață făcătorul spirit prin mâinile umilinții noastre te pune pe tine Episcop al Sfintei Episcopii a Lugoșului. *Corul* răspunde: *Intru mulți ani!* Alesul sărută mâna Mitropolitului; iară acesta pe el în frunte și pe umeri; așisderea și al doilea și al treilea Arhiereu. De aci iară se întoarce și stă pe Vultur.

Doi Preoți din cei mai mari, ținând pe Ales îl aduc către Mitropolitul zicând: Cu vrerea Tatălui ș. c. l. iar Mitropolitul binecuvântându-l pe el, zice: Darul Prea Sfântului și de vieață făcătorului Spirit, să fie cu tine, acum și pururea și în vecii vecilor. *Corul*: *Intru mulți ani!* și iară îl sărută pe el, ca și mai înainte. După aceea Alesul cu Preoții săi intră în altar, și se îmbracă în toate ornatele episcopești, afară de omofor, inimă, cruce și mitră: iar Mitropolitul începe S. Liturghie.

La țășitul cu Evanghelia Alesul nu iasă. Înainte de Sfinte Dumnezeule, se împart luminări Clerului și Poporului din Biserică. După Sfinte Dumnezeule, înainte de ce s'ar cântă *Apostolul* îl iau pe dânsul doi Preoți de amândouă laturile, și aducându-l pe ușa de spre miază-noapte, stau lângă amvon, iar unul dintre ei îl îndeamnă zicând: Cu vrerea Tatălui ș. c. l. Ajungând la ușa împărătească îi iau pe el de mână Prelații asistenți, și încunjurând de trei ori altarul. *Corul* cântă: *Sfinților Martiri, și Mărire Tie Hristoase Dumnezeule, și Isaia dăntuește*: după aceea Alesul ingenunchează și-și pleacă fruntea pe mâinile încrucișate pe altar, iar Mitropolitul pune pe capul lui Omoforul și Evanghelia.

Diaconul: Să luăm aminte. — Mitropolitul: Cu alegerea și cu voia cea dimpreună a iubitorilor de Dumnezeu Episcopi, și a precavioșilor Preoți. Darul cel Dumnezeesc, carele totdeauna cele neputincioase le tămădueste, și cele ce lipsese le plinește, pe iubitorul de Dumnezeu Preot Valeriu Traian îl pune Episcop păzitei de Dumnezeu cetăți Lugoș, să ne rugăm pentru dânsul, ca să vină preste el Darul Prea Sfântului Spirit. Și toți cântă de trei ori: *Doamne îndură-te spre noi*.

Mitropolitul deschide atunci Evanghelia și cuprinzându-o cu ceialați Prelați o pune pe capul și pe grumazii Alesului, și intonând Diaconul: *Domnului să ne rugăm*. — face trei crucei pe capul lui și ținând mâna pusă peste el, rosteste rugăciunea, adecă forma sfintei Taine a Hirotoniei episcopești:

Stăpâne Doamne Dumnezeul nostru, ceta ce prin preamăritul tău Apostol Pavel, ne-ai așezat nouă rândueți a Treptelor și a cinurilor spre șerbirea și jertfirea onoratorilor și celor fără de prihană tainelor tale, intru sfântul tău altar, întâiu pe Apostoli, a doua Profeti, a treia pe Învățători: însuți Stăpâne al tuturor și pe acest ales și vrednic socotit ca să ia jugul Evangheliei și vrednicia arhieriei, prin mâinile mele a păcătoșului și a celor împreună cu mine slujitori și Episcopi, și cu venirea

și cu puterea și cu darul Sfântului tău Spirit întărește-l, precum ai întărit pe sfinții tăi Apostoli și Profeti, precum ai uns pe Împărați și ai sfințit pe Arhieriei, și arhieria lui fără prihană o arată, și împodobindu-l cu toată curăția, îl arată sfânt, ca să fie vrednic a cere cele ce sunt spre mântuirea poporului și să-l ascuți pe el. Că s'a sfințit Numele tău și s'a preamărit împărăția ta, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Spirit. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin. *Corul* răspunde pe lung: *Amin*.

Diaconul: *Domnului să ne rugăm*. Mitropolitul zice rugăciunea de închiare, apoi ridică Evanghelia și o așază pe altar, iar Episcopului hirotonit îi pune Omoforul zicând: *Vrednic este*, așisderea răspunde *Clerul și Corul*. După aceea a îi pune Inima, Crucea și-l sărută pe el. Iar *Corul* cântă *Pe Arhierieul și Părintele nostru*, ș. c. l., după care se continuă sfânta Liturghie, împlinind cel hirotonit toate ca Arhierieul principal.

După rugăciunea amvonului, Deslegare. — Arhieriei se îmbracă în mandie și iasă conduși în procesiune până la ușile bisericii.

Momente.

La „Sfinte Dumnezeule“, luminile ce se distribuiera publicului se aprinseră și catedrala ardea par'că într-o lumină de mister, când am ingenuncheiat cu toții.

Se cetea rugăciunea dumnezească, în care se implora harul ceresc asupra Beni-amiului corului nostru arhieresc.

Odăjdile sfinte ale Il. Sale episcopul Vasile al Gherlei atrag atenția tuturor. E lucru de mână, opera țarancelor din Chisătau, cu splendide motive naționale, cu icoane măestre cusute în mătase de călugărițele dela „Bon pasteur“. Sunt cele din urmă chipuri ale mult regretatului pictor Oct. Smigelsebi.

La priceasnă ochi multora s'au umplut de lacrimi.

Fratele și surorile noului Arhierie a-lături de d-na Livia Domșa, au luat sfânta Cuminecatură.

Responzoriile

au fost executate cu multă precizie de corul mixt al măestrului Mureșan. S'a remarcat glasul deosebit de dulce al părintelui Aron Papiu, apoi al v-notarului Ioan Moldovan și al clericului Pataki-Vălean.

Cuvântul Mitropolitului

Preasfințite Domnule Episcop!

Frate în Hristos Venerande!

Cu căldura inimei frățești Te salut Preasfințite Domnule Episcop! și împreună mă bucur că nu Te-ai îndoit a-Ți pleca cerbicea sub jugul Evangheliei lui Christos.

Semnele chemării celei de sus avându-le în cuvântul neîndoios rostit din partea potestăți supreme în biserică și în stat, venit-ai la aceasta sfântă Mitropolie, ca arhieriei provinciei de Alba-Iulia și Făgăraș să-și pună mâinile peste creștetul Tău, și să ceară darul Preasfântului Spirit care să te pună Episcop al cetății de Dumnezeu păzite a Lugoșului.

Preasfințite! Insuți ai ales ziua

aceasta de sărbătoare a celei după trup Tăiere împrejur a Domnului nostru Iisus Christos, intru carea facem și pomenirea celui dintru Sfinți Părintelui Nostru Vasilie cel Mare arhiepiscopul Cesareii din Capadocia.

Voit-ai să Te chirotonești de mâinile antecesorilor intru Episcop al cetății Lugoșului în sărbătoarea aceasta îndoit luminată, când adecă s'au împlut opt zile, ca să se taie pruncul împrejur, și au chemat numele lui Iisus, care s'a numit dela inger. (S. Luca II. 21).

Un nume acesta plin de dulce mângăere, cuvenit aceleuia, care de către Domnul fu rânduit de Mântuitor, prin care Domnul însuși a statorit să-și mântuească poporul.

Iisus este plinirea făgăduințelor Testamentului Vechiu, el este așteptarea neamurilor, el este calca adevărul și vieața, de aceea S. Apostol Petru nu s'a îndoit a-l mărturisi în fața Sinedriului pe Iisus Christos zicând: »Intru nimenea altul nu este mântuire, pentru că nici un nume altul sub ceriu nu este dat oamenilor, intru carele trebuie să ne mântuim noi. (Faptele Apostolilor IV. 12).

În sărbătoarea aceasta Ne aducem aminte de legătura ce făcuse Domnul Dumnezeu cu servul său Avram, legătura perpetuă între Domnul cel fără de început și fără de sfârșit, care decăt toată făptura este mai nainte, carele este mare în puteri, și neajuns intru înțelegere, minunat în sfaturi mai mult decăt toți fii oamenilor, și între Avram credinciosul, ascultătorul și supusul său serv, dară făptură cu puteri mărginite, și ispitit la fapte de virtute în grad eroic.

Legătura aceasta pretindea ca Avram și semânția lui din toate veacurile să recunoască pe Domnul de Dumnezeu adevărat și lui unuia să i-se închine »Eu Dumnezeu atotșinătorul și umblă înaintea mea și fii desăvârșit«. (Facerea XVII 1. 7. 8).

În schimb pentru aceasta pietate potrivită postulatelor naturei omenești, Dumnezeu a făgăduit lui Avram, între altele că din familia lui se va naște Messia, că intru dânsul au să fie binecuvântate toate semânțiile pământului.

Iara semnul acestei legături avea să fie tăierea împrejur a toată partea bărbătească, ca nu numai fii lui Avram să fie dedicați lui Dumnezeu, ci și ceialați căsăni cu familiile lor, și tot poporul să se osebească prin acest semn de cei necredincioși, sau de idololatri, ca nu cumva cu mijlocirea servilor din popoară de altă lege, aceasta lege străină se molipsească poporul lui Dumnezeu.

Aceasta tăiere împrejur într'alte era semn commemorativ al legăturii încheiate de Avram cu Dumnezeu, și sosind în lume Messia cel făgăduit, darul a venit, umbra legii a trecut, tăierea împrejur a încetat a mai fi act legiuit, dupăce în locu-i a intrat botezul creștinilor, prin care ne fă-

curăm moștenii făgăduinței, și nu mai era de lipsă ca tăierea împrejur să fie și mai de parte tipul botezului; prin patima și moartea pe cruce suferită de Domnul Iisus, s'a dărîmat păretele despărțitor dintre neamuri, și nu mai era nevoie, ca poporul lui Dumnezeu prin semnul tăierii împrejur să se osebească de cei necredincioși, deoarece câți întru Chistos s'au botezat, întru Christos s'au și îmbrăcat.

*

Dară noi în sfânta zi de astăzi prăsnuim și pomenirea celui dintre Sfinți Părintelui Nostru Vasilie cel mare arhiepiscopul Cesareei Capadociei, a unui dintre luminătorii cei mai mari ai Bisericii lui Christos. Invățător fără seamen de S. Teologie; povătuitor care cu blânde legi a adunat la viață dimpreună pe mulți de ambe sexele, cari râvneau după deplinirea sfaturilor evangelice; arhieriu drept judecător, care cu nemuritoarele sale 92 canoane a pus temelie legislațiunii ecclesiastice, și cu virtuțile sale neîntrecute a dat exemplu Episcopilor cum au să-și îndrepte la mântuire turma cuvântătoare grijei lor încredințate.

Jurat-ai astăzi Preasfințite! că ești prea mult instrăinat de rătăcirea aceluï soiu de oameni, cari cu îndrăzneală țin că în tradițiunile Bisericii lui Christos nimica nu este dumnezeesc. Ca să stai statornic pe luminariul pe care Te-a așezat astăzi darul Preasfântului Spirit, și să nu Te poată clăti tot vintul învățăturii, binevoiește cu deadinsul a Te indeletnici cugetând și cetind învățăturile acestui Sfânt Părinte, care despre tradițiunile Sacre cu multă înțelepciune și putere dialectică ne deșteaptă în Canoanele 91 și 92. unde între altele zice: »Dintre dogmele și predicatiunile păzite în Biserică, unele le avem din doctrină scrisă, iară altele le primim ca date nouă în taină din tradițiunea Apostolilor, cari amândouă aceeași tărie au spre pietate, nici se va împotrivi celorlăși tot cel ce ar avea cătuși de cât îndemână în cele ale riturilor ecclesiastice. Că de ne-am apucă a lăsa cele nescrise din obiceiuri, ca pe unele ce nu ar avea mare putere: fără socotință am păgubi în cele mai de frunte Evangelia însăși, ori mai vartos am îngrădi într'un nume gol însăși predicatiunea«. (Pidalion S. Vasilie can. 91).

Pe lângă învățătura cea sănătoasă încingete Venerande Episcop! ca să povățuiești turma cuvântătoare la pasiunile mântuirii, și să-o ocârmuiești întru dreptate, cu blândețe să-i tragi la sânul iubirei părintești, să nu Te îndoiești însă pe cei neascultători și întăriți la cerbice cu toiagul puterii sacre a-i pedepsi, ca cu toiagul îndreptării pe dânșii în credință să-i păzești.

Preasfinților Lor Episcopului Dr. Demetriu Radu al Oradei mari și Episcopului Dr. Vasile Hossu al Gherlei le rostesc adâncă mulțumită frățească, că prin prezența Lor pe mine

nu puțin m'au mângăiat întru năcazurile ce ne stau asupra, iar pe hirotonitul l'au îndemnat cu împreună lucrarea Lor, ca cu încredere în puterea darului Preasfântului Spirit să înceapă lucrul Apostoliei și cu intercesiunea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pu urea Fecioarei Maria, iubitorul de oameni Dumnezeu să dăruiască servului sau Valeriu Traian, care acum s'a pus Episcop al cetății Lugoj, arhierie curată și fără prihană întru lungime de zile! Mulți ani!

Răspunsul noului Episcop

Esceleța Voastră.

Înult Preasfințite Doamne!

Ce s'a zis prin Profetul: »Și tu Vifaim casa Efratului, mic iești a fi întru miile Iudeii, că dintru tine va ieși mie, ca să fie povătuitor lui Israel«, astăzi cu drept cuvânt să poate aplica la mica dieceză a Lugojului.

Esceleța Voastră după o păstorie de 21 ani a diezezei Lugojului, a Te urcat scaunul Metropolei noastre, și diecezele de Oradea mare și Gherla tot dintre Episcopii Lugojului și-au primit Arhieriei și povătuitorii, iar azi iată am fost ridicat la demnitatea Arhieriei, eu, ca fiu al aceleași dieceze de Dumnezeu păzite, așa că acum toți Povătuitorii provinciei noastre bisericesti sunt ieși din acest Vifaim mic. — Și precum Vifaimul cel neb gat în samă, de odinioară s'a făcut leaganul mântuirii pentru întreg neamul omenesc, așa Lugojul acum a devenit leaganul mângăierii pentru întreg neamul românesc.

De azi încolo »pus de Spiritul sfânt, ca să păstorească biserica lui Dumnezeu« (Fapt Ap. XX 28), va fi răspunzător de sufletul tuturor creștinilor încredințați pastoririi mele și sunt chemat să duc turma a easta păstorită de cei trei Arhieriei prezenți înaintea Judecătorului ceresc, ca după judecata cu toți împreună să primim rasplata vieții vecinice.

E grea sarcina aceasta și mare va fi răspunderea înaintea dreptului Judecător.

Știu nevrednicia mea și cunosc neputința mea, dar am cetit cuvintele S. Apostol Pavel: »dintre oameni luându-se, pentru oameni să pun spre celea ce sunt către Dumnezeu« (Evr. V. 1) Și m'am rugat cu Psalmistu: »Înțelepțește-ne Doamne, ca să caut voia Ta, și să o puzesc pe ea cu toată inima mea« (Ps. c. XVIII).

Ș sperând darul lui Dumnezeu și sârmii Preacuratei Fecioare Maria, am ndrăznit să iau sarcina aceasta grea asupra mea, și să vin aci să Va cerșesc darul. În rîderea aceasta o pot escu cu atât mai vartos, că deși azi sunt cel mai tinar, ca cel ce întru acum în ceata Anchetelor, dar cu excepțiunea ceim dntai Episcop al Lugoj lui Alexandru Doșa de pe memorie toți Arhierii acestei dieeze când au urcat tronul Episcopesc au fost mai tineri, de cum sunt eu acum, și ca nu de preot și fost pastor sufletec cunosc lipsere clerului și a poporului, ceea ce speroz im va fi de mare folos în împlinirea chemării mele.

Când am intrat în cler, mi-am propus să fiu ascultător de mai marii mei, și unde ma vor trimite să ma duc fără de a judeca eu, că unde ar avea s. biserică lipsa de serviciul meu. Și azi dau mulțumită bunului

Dumnezeu, că mi-a dat darul său și m'a ajutat să rămân totdeauna credincios acestui propus, și să ascult de Arhierul meu, chiar și atunci când mi s'a oferit un trai mai ușor și mai bine dotat, și am slujit unde am fost trimis, fără de a alege sau a cere cândva vre-o parohie sau vreun beneficiu. Și să nu mi să impute ca nemodestie sau ca și când aş vrea să mă laud — departe să fie astfel de gând dela mine — dar pentru a să face arătat, că Spiritul Sfânt este acela, care în biserica cea adevărată a lui Hristos pune Episcopi, mărturisesc pe față, în toată conștiința, că nici treapta înaltă a Episcopiei nu am căutat-o, și n'am întreprins nici un fel de demers, pentru ca să ajung la aceasta înaltă demnitate, înfricoșată chiar și umerilor îngerești. Și dacă totuși peste orice vrednicie a mea, înălțat ma vad astăzi în ceata Voastră Preasfințită Arhieriei, e că în dispozițiile Voastre am privit totdeauna manifestarea voinții celui de sus. Și pot mărturisi că cu toți totdeauna mi-ați fost stăpâni buni și înțelepți.

Esceleța Voastră mi-ați fost primul arhieriu și deja ca prunc mic am avut fericirea se va cunosc inima nobilă, iar ca elev al scoalelor medii ca un Părinte bun mi-ați împartășit de ajutor și absolvând gimnaziul am avut norocirea să fiu primit de Esceleța Voastră între membrii clerului tinar din dieceza Lugojului.

Primiți Va rog pentru toa e aceste binefaceri mulțumita mea fiasca. Și acum ridicat în șirul strălucit al arhieriei or provinciei noastre bisericesti gr.-cat. române, din adâncul în mei mele Vă mulțumesc că ați benevoit cu dragoste a ma recomanda spre denumire la locurile competente și acum în timp de tără, nesocotind vârsta înaintată și greutatea, ați primit cu bunăvoința sarcina conșierării mele. Va promit că pentru toate aceste Va voi rămânea pururea recunoscător și ma voi alipi cu dragoste și fidenitate de scaunul sfintei noastre Metropole, și ajutat de dntai Domnului sub conducerea înțeleaptă a Esceleței Voastre, din toate puterile mele voi lucra la înaintarea și înflorirea sf. noastre biserici. Și zilnic ma voi ruga, ca bunul Dumnezeu se va țină întreg și sanatos la mulți ani spre bucuria noastră a tuturor.

Părinte bun și iubitor mi-a fost Ilustrata Sa Preasfințitul Domn Episcop de Oradea mare dr. Demetriu Radu.

Abă ați urcat tronul arhieresc al Lugojului, Preasfințite Doamne! Și îndată m'au mării cu dragoste și am fost fericit să primesc ca cel dntai darul preoții dela Preasfinția Voastră. Și ca sa pot lucra mai cu folos pentru binele sf. noastre biserici a-ți benevoit a interveni la naltul tron Regesc, ca sa fiu primit în institutul sublimor al sf. Augustin și după ce am fost promovat de doctor în sf. teologie, m'ați primit cu dragoste în curtea episcopescă. Primiți profund mea recunoștința pentru toate acestea și a um înalt Va mulțumesc din tot sufletul meu, că n'ați pregetat a veni din departare să cunutați și să concelebrați cu Esceleța Sf. iubitor nostru Metropolit la consacrarea mea și se mă primiți ca pe un frate mai mic în șirul Vostru.

Amăsurat canoanelor sf. noastre biserici sum dator se Va pomenesc la toate sf. Liturgii cari le ce ebrez, ca pe Arhierul dela care am primit darul preoții și aceasta

datorință totdeauna cu drag mi-am împlinit-o. De aci încolo cu atât mai virtos mă voi ruga, ca bunul Dumnezeu să Vă țină la mulți ani în deplină sănătate, să-mi puteți fi ca pildă de viață și ca proptă în lucrare, ca un frate mai mare.

Parinte bun și înțelept mi-a fost Ilustritatea Sa Preasfințitul Episcop de Gherla dr. Vasile Hossu.

Pe când eram elev în școlile din acest centru cultural al neamului nostru, și-mi erați profesor și rector Ilustrissime și Preasfințite Doamne! m'ați distins deja cu dragostea și încrederea; iar când a-ți venit la Lugoj ca Episcop na m'ați primit ca pe o slugă ci ca pe un prietin și sub înțeleapta și blânda ocârmuire a Ilustrității Voastre am păstorit turma cuvântătoare ca paroh și am condus clerul ca protopop și ca vicar foraneu episcopesc și încetul pe încetul m'ați ridicat, până ce din îndurarea lui Dumnezeu și grație Sfântului Scaun Apostolic și al Majestății Sale, am ajuns acum alătura de Preasfinția Voastră. Și pretinia Voastră a-ți prefăcut-o acum în adevărată și sinceră dragoste frățască, pentru că deși nu Vă este pe deplin restabilită sănătatea, totuși a-ți grăbit la acest loc sfânt, ca să conlucrați la consacrarea mea.

Iertăți-mă dacă în loc de mulțumită și recunoștință mă adresez din nou cu o cerere. Da! ajungând acum să Vă fiu succesori și văzând mărimea facultăților Voastre alese și strălucirea ce a-ți dat-o scaunului Episcopesc din Lugoj, cu frică mă apropii și nu citez să urc acel tron, ca nu cumva să-i întunec gloria și să nimicească tot ce a-ți edificat; drept aceea trebuie să Vă cerșesc grația să-mi permiteți ca să Vă plagiez și să-mi fiți totdeauna sfătuitor, ajutător și sprijin în purtarea sarcinii ce o iau acum pe umerii mei slabi.

Iar eu zilnic voi ruga pe atotputernicul Dumnezeu, că pe cum înainte cu un an la întreprinderea Preacuratei Fecioare după un morb greu V'a redat santei noastre biserici și neamului așa și acum să Vă restabilească sănătatea pe deplin și să Vă țină spre mândria și binele nostru mulți ani sanatos și în deplină putere.

Primind darul Arhieresc din mâna Excelenței Voastre, cu conlucrarea Preasfințitelor Frați Episcopi, cuvine să în primul rând să dau mulțumită Sfinției Sale Pontificelui Roman Piu X, care la recomandarea celor chemați s'a îndurat preagratios a mă numi și preconiza de Episcop și promit că în întreaga viața mea, între ori ce împrejurări, mă voi lipi cu credință de Sântul Scaun al Romei care este adevăratul și unicul depozitar al preasfințelilor daruri câștigate de Mântuitorul nostru Isus Hristos pe lemnul s. cruci pentru mântuirea noastră.

Și mă rog lui Dumnezeu și nutresc nădejdea firmă că acest S. Scaun credincios tradițiilor și promisiunilor sale solemne, va ști și va afla modul și momentul potrivit, pentru a scuti Sionul nostru și al face ca să rămână neclintit ceea ce a fost în trecut apărător al credinței și al ființei noastre.

Cu omagială supunere mă prostern Tronului glorios al St. Stefan, de pe care stăpânește Maiestatea Sa Sacratissima Împăratul Austrie și Regele Apostolic al Ungariei Francisc Iosif I și depun la treptele miltului Său Tron sentimentele mele celea mai sincere de fidelitate, supunere și de devota-

ment, pe cari în toată viața mea le voi păstra față de Maiestatea Sa și următorii săi legiuitori, și mă voi sili întotdeauna a le nutri și desvolta și în supușii mei.

Mulțumesc asemenea și Guvernului Maiestății Sale, că a binevoit să mă propună spre denumire și în special mulțumesc Excelenței Sale Contelui Zichy, conzilier intim regesc și Ministru al cultelor și instrucțiunii publice, pentru bunăvoința mie arătată trimițându-mi și un delegat la consacrarea mea în persoana Ilustrității Sale Dr. Andor, conzilier ministerial și Prelat pontificu, căruia asemenea îi mulțumesc pentru bunăvoința și osteneala luată asupra sa.

Mulțumită sinceră aduc Veneratului Capitul Metropolitan, care a binevoit a asista și Veneratelor Capitele Catedrale de Lugoj, Gherla și Oradeamare, cari au binevoit a-și trimite delegații lor la actul consacrării mele.

Mulțumesc tuturor cari din dragoste și pretinie au ostenit la aceasta sărbătoare de mare însemnătate pentru mine și îi rog să-mi păstreze și pe viitor aceasta dragoste.

Și înainte de a mă depărta din acest loc sfânt, unde ca elev al școlilor medi, de atâtea ori am avut fericirea și mângâierea de a primi prețiosul și preasfântul trup și sânge al Domnului Nostru Isus Hristos, iar az să slujesc la acest altar ca Episcop, Vă promit Excelența Voastră, că cât timp mă va ținea bunul Dumnezeu între cei vii, mă voi sili din toate puterile mele ca să-i slujesc cu credință, cântând nu numai mântuirea sufletului meu, ci și binele și mântuirea turmei ce mi-se încredințează spre păstorie. Spre care scop vă rog umilit pe toți să cereți dela Preabuul Dumnezeu, să-și reverse darul său bogat asupra nevredniciei mele, ca întotdeauna să pot fi slugă credincioasă sf. noastre biserici, neamului și patriei și spre aceasta să cerem întreprinderea Preacuratei Fecioare Maria, fiindcă prin dânsa înbânzând pe Dumnezeu, nimenea nu este părăsit, și ca și eu cu toți cei ce au dobândit ertare și dar, să cânt și să preamăresc îndurarea cea nemăsurată a lui Dumnezeu, celui nascut din trînsa și a Ei cea neînfruntată spre noi folosință în viața aceasta și întru nesfârșitul veac. Amin.

Banchetul.

La 2 ore d. a. s'a dat în castelul metropolitan un splendid banchet în onoarea noului episcop. Au participat aproape una sută persoane, încât sala cea mare din edificiul ve hui, era tix ta de lume. În frunte a șezut Excelența Sa Metropolitanul, având la ambele parti pe Il. Lor Episcopi Fadu și Freniu, apoi pe trimișii ministrului de culte. Il Sa Andor șeful secției afacerilor catolice bisericești din ministerul de culte și dr. Iosif Șegescu consilier autic și profesor universitar, episcopul Gherlei Dr. Vasile Hossu, membri venerabilului Capitu, membri diferitelor delegații, oaspeții streini și câțiva barbați mai marcați întru cât a permis spațiul prea puțin încăpător pentru o așa o lume imensa. Meneul a fost următorul:

M E N U:

Supă neagră cu bobite.

*

Căprioară.

*

Mușchi garnisiți.

*

Varză ardelenească.

*

Curcă, clapon fript, Compoturi.

*

Crem cu bisquith.

*

Mere

Caș

Cafea neagră

Vin: Tîr 1903, 1908 roș

Măderat 1868.

A dominat în tot decursul prânzului o deosebită animație. Noului ales episcop îi făcure oaspeții la intrarea în sală ovațiuni îndelungate.

Șirul toastelor îl deschide Excelența Sa dl Metropolitan vorbind latinește pentru Pontificele roman:

Beatissimum Patrem, Romanum Pontificem, Pium divina providentia Papam X-um qui vacanti cathedrali Ecclesiae Lugosensi, ritus greco-rumeno catholici, metropolitanae ecclesiae Fogarasensis et Albae Iuliensis suffraganeae, Reverendissimum Valerium Traianum Freniu episcopum preaficere dignatus est, Deus O. M. protegat, ab hostium insidiis eruat, in proelia Domini certanda potenter eidem praesto sit, consolatione repleat, ac salvum diutissime sospitet. Vivat!

Pentru Maestatea Sa a spus următoarele:

A lugosi püspökséget ő Császári és apostoli kir. Felsége I. Ferencz József úr alapította, ma szenteltük fel az egyházmegye hatodik főpásztorát, most van épülőben az egyházmegye papnevelője: azon püspök-ég megszüardulának és gyarapodásának feltételei biztosítva bizonynak és ezen Clerust mély háára kötelez k Adjunk ennek k fejezést. hü égüknek alattvalói hódolatunknak tolmársolá-ával. O. talmazza az Eg. k Ura Ő Felségének életét, környezze dic ő éggel uralkodását. áldja meg hazánkat melyben szíárduljanak a tron alajkövei. viruljon az egyetértés, mely legmegbizhatóbb oltalma a királynak és az uralkodó házuk Éjjenek!

Ambele toastele au fost ascultate în picioare de public și primite cu ovațiuni. Indată se ridică apoi Il. Sa episcopul Gherlei dr. Vasile Hossu și toastând pentru guvernul Maiestății Sale și în special pentru ministru de culte contele Zichy, care atât de meritor a ales din clerul gre-cat românesc pe noul episcop al Lugojului, remarcă deosebită atenție une a ministrului de culte față de actul solemn al zilei de azi prin împrejurarea, că a trimis la aceasta festivitate, pe șeful afacerilor catolice dl minister Il. Sa Andor Gyögy dr. a cărui bunăvoință față de biserica noastră, El ar ști-o mai bine aștepta Roagă pe Il. Sa, ca din aceasta ocaziune să spună do noului ministru ce a văzut și a esperiat aici. Se spună ca a aflat aici un cler și popor, care e loial Maiestății Sale, supus legilor și ordnei de stat, dar care ține cu îndârjire la biserica sa românească, la cultura sa specifică și la umbra sa națională. Aceste din urmă cuvinte au fost subînțate cu frenetice aplause de cei de față.

Răspunsul l'a dat Il. Sa Andor întrun dis urs avântat, în care felicita biserica românească, că a primit în noul episcop un muncitor conștient și harnic, care va lucra cu toata abnegațiunea pentru înaintarea și înălțarea ei. Accentuează îndeosebi, că atât la Roma cât și în cercurile oficioase se pune

mare pind pe împrejurarea, ca episcopul prin vieața, faptele sale să fie o puternică garanță a ordinii sociale, de care să se spargă toate acele valuri destructive ale individualismului destrăbălat, cari tind la subversiunea a tot, pe ce azi se razimă stat, biserică, societate. Biserica are lipsă de oameni *eclesiastici* întregi, cum e noul episcop, a cărui vieață de până aci e cea mai sigură garanță, că își va umplea noul oficiu spre mărirea lui Dumnezeu, binele patriei și înălțarea bisericii românești unite cu Roma.

Toastul care a urmat apoi a electrizat deodată în așa măsură publicul, încât a stors aplauze atât de zgomotoase cum sala bătrână a vechiului edificiu nu cred să mai fi auzit. Ilustritatea Sa episcopul Radu a fost acest extraordinar orator, care prin graiul său sguduitor ne-a răpit cătră un extas, cum descrie nu se poate. Iată câteva crâmpee din acest splendid discurs. „Doană sorioare — a zis Il. Sa — se coboară pe deal. Să-mi cânti tu soră o dulce doină românească!“ a zis una cătră cealaltă. Ași cânta dragă sorioară a răspuns ea, dar sunt în mare jale. Așa este acum și sufletul meu într'o mare durere. Ar trebui se cânt, căci doară suntem la nuntă, dar jalea copleșește sufletul meu și lacrimile întunecă vederea mea. O singură rază de speranță mai este pentru mine, pentru biserica mea, pentru poporul meu. Trainicia, acestui neam românesc și credința-mi nestrămutată, că sângele tot sânge rămâne. Iubite Frate, grea este astăzi poziția unui episcop românesc. Să fii mijlocitor între un popor obidit și sărac și între Atotputernicul Dumnezeu, dela care cerem toată mila și îndurarea; se fii mijlocitor între popor și între Tron. Dar nu uita de câte-ori vei avea prilej, ca se spui Maiestății Sale, că pe acest popor se poate răzima Casa domnitoare cu încredere, căci nu va fi acea primejdie, nu va fi acel războiu, în care poporul românesc să nu își varsă cu însuflețire sângele pentru Maiestatea Sa. Și nu uita iubite Frate, că mai ai o datorință afară de acestea. Se cultivi bunînțelegerea și solidaritatea dintre cei patru episcopii uniți în cadrele provinciei noastre metropolitane, căci în chipul acesta noi suntem o cetate neinvinsă“.

Fiecare cuvânt, rupt din sufletul mulțimei, ce asista, a stârnit fortune de aplauze iar la cele din urmă, s'a ridicat involuntar toată asistenta în picioare și aplauda frenetic pe oratorul distins și românul de inimă.

A răspuns Il. Sa noul episcop dr. Valeriu Traian Frențiu, adânc mișcat de cuvintele antevorbitorului. A mulțumit oaspeților pentru participarea lor la acest act solemn. Promite că va lucra cu toate ale Lui puteri, pentru ridicarea bisericii în fruntea căreia este pus, și pentru înălțarea poporului, a cărui servitor e. Principiul pe care îl va urma în viață e acela, pe care la accentuat Il. Sa Andor: „Non ministrari sed ministrare“. Nu se i-se servească ci el să servească. Trei înaintași Ilustrii poate numi de antecesorii, cari sunt aci de față, și pildele lor le va urma cu toată puterea convingerilor sale. I-s'au făcut furtunoase ovații. A mai vorbit dl Băltescu, primarul Lugojului, în numele orașului, care așteaptă cu dor pe noul mire al bisericii unite; Popovicio, canonicul din Lugoj în numele clerului și poporului, care prin rostul său îl felicită și așteaptă cu drag la reședința episcopescă.

Au fost remarcabile cuvintele rostite de părintele egumen al Mănăstirii Prislopului Leon Man, care a zis, că e în mare jale, căci ocrotitorul și binevoitorul acelei mănăstiri vicarul Hațegului de eri să depărtează, dar crede că acel vicariu, care azi a fost hirotonit întru episcop, va lua și pe mai departe sub scutul său mănăstirea. A încheiat șirul toastelor dr. Ioan Oltean avocat în Ludoș, carele în numele tovarășilor de școală a sulevat câteva momente vioe de pe băncile școlii. După cari lumea a rămas încă mult împreună, iar animația a fost în tot cursul prânzului vie. Toți sau depărtat cu convingerea că noul episcop al Lugojului este mirele așteptat nu numai de dieceza sa, ci de întreagă biserica greco catolică românească, care azi are lipsă mare de bărbați extraordinari, de preoți pii, și de români înflăcărați. Dumnezeu îi deie tărie ca să fie aceea puternică columnă, de care să se frângă toate valurile potrivnicii, câte vin azi asupra bisericii și neamului nostru.

Telegrame.

Din telegramele sosite reproducem aceste două:

Méltóságos és főtisztelendő Dr. Frențiu Traján Valér lugosi püspök.

Méltóságodnak püspöki felszentelésén elfoglattságom miatt sajnálatomra nem vehetek részt. Képviseletemben Andor György prelatus ur fog megjelenni. Zichy.

In numele diecezei felicitându-Te cerem, ca darul dumnezeesc, carele Te-a înălțat, să întărească puterea Ta, ca întru adevărul mântuirii să guverneze dieceza întru lungime de zile. Boros, vicariu.

După sărbătoare.

P. P. S. S. L. L. Episcopii sufragani s'au înapoiat la reședință, ieri înainte de amezii.

Noul Arhieru a rămas până azi în Blaj, pentru a face vizite.

A celebrat ieri în capela metropolitană, iar azi în capela Internatului Vancean de băeți, a cărui elev a fost și P. S. Sa până în 1894.

S'a înapoiat azi, Vineri cu accelerat a. m. de zece la Hațeg. Aici va rămânea până în 9 Febr. n., când se va instala în scaunul arhieresc al diecezei de Lugoj.

Noutăți.

Anul nou. În ziua de anul nou s'a prezentat după vechiul obicei, clerul gremial la Excelența Sa mitropolitul, ca prin rostul Il. Sale dlui prepozit I. M. Moldovan, să-și exprime cu reverință omagială alipirea sa față de capul bisericii noastre, dorindu-i tărie și putere dela Dumnezeu, ca să cârmuiască cu înțelepciune naia bisericii. De astădată însă au fost de față toți patru arhierii bisericii noastre cari au ascultat vădit mișcați cuvintele înduioșate dar energice ale octogenarului prepozit. A fost un moment neuitat, când Il. Sa la bilanțul anului expirat a amintit cu mâhnire adâncă în suflet de lovitura, ce a primit-o biserica noastră, tocmai dela aceia, dela cari a așteptat scut și apărare, chiar și în urma înrudirii de sânge, ce o avem laolaltă.

A răspuns Ex. Sa zicând, că biserica a avut lovituri și mai grave și totuși n'a perit, pentru-că ea este și trebuie să fie eternă. Se nădăduim în Dumnezeu, că lovitura aceasta, care ne-a ajuns, pentru-că Dumnezeu a voit să ne certe pentru păcatele noastre, încă va trece ca ori-ce lucrare a mânilor omenești.

Intrunirea comitetului național. Comitetul național român s'a întrunit în zilele aceste în Budapesta, unde au hotărât, ca să prezente un Memorand guvernului, în care să înșire toate gravaminele poporului românesc. Intre aceste s'a accentuat îndeosebi legea lui Apponyi, episcopii de Hajdudorogh, neexecutarea legii de naționalități și reforma electorală al lui Lukács.

Episcopie gr-or. maghiară în Szentes. Foile maghiare desmint știrea, că guvernul ar intenționa să ridice o episcopie gr-or. maghiară în sediul — Szentes.

Distincție. Prietinel nostru dl Dr. George Miculas, profesor la preparandia din Oradea mare, a fost numit de Il. Sa Dr. Dem. Radu vicearhidiacon onorar. Felicitările noastre.

Pentru fondul ziaristilor ne-a trimis dl Petru Ciobotar preot în Reghinul maghiar 1 cor. O am transpus epitropii fondului respectiv.

Mulțumită publică. Cu ocaziunea „Revelionului“ aranjat de Casina română din Blaj au a suprasolvit următorii domni: Dr. Izidor Pop 8 cor., Dr. Băltescu 4 cor., Dr. I. Oltean 2 cor., Dr. Iacob Radu 1 cor. Al. Moldovan 1 cor. Primească mulțumitele noastre sincere. Pentru comitet: Al. Borza secretar.

Eugenia P. Mesaros din Turda și Hortenzia Bucur din Indol au contribuit la fondul pentru turnul bisericii gr. cat. din „Iancuhid“ suma de 4 cor.

Petrecere. Corul mănăstirii din Alba-Iulia aranjează un concert împreună cu producțiune teatrală. Duminecă în 19 Ian. 1913 st. n. (ziua de Bobotează) în sala cea mare a redutei orășanești (Chiose) cub conducerea dlui învățator Mihail Hurducaciu. Începutul precis la 8 ore seara. Prețul de intrare: loc I. 2 cor. loc II. 1'80 fil. loc III. 1'20 fil. loc de stat 1 cor. lojă 2 cor. de persoană.

Posta Redacțiunii.

Reghin. Ești în mare rătăcire când crezi, că noi nu cunoaștem sternal princip: Mundus vult decipi, ergo decipiatur. Excluzivul rol însă de a arunca năsip în ochi și în așa momente grave, nu ne convine. Aceste le lăsăm în grija altora. Ne mirăm, că încă nu te-ai convins, cât de mult se impune câte-odată adevărata oglindă a situații. Ni-se dă astfel ocaziune, ca să ne crească inima de vrednicia — noastră a celor de azi. Salutare.

Budapesta. Nu putem. Și așa ne costă un nr. al „Unirei“ 140 cor. Unde am fi atunci?

Sibiu. O vom da în estras. A apărut și în alte foi.

Proprietar, editor și redactor responsabil: Augustin Gruția.

La societatea comercială pe acții „CONSUM“ în Blaj află aplicare imediat o casieră care posedă limba română în scris și cetit.

„PATRIA“ cassă de economii, societate pe acțiuni în Blaj.

CONVOCATOR.

P. T. Domnii acționari ai cassei de economii »PATRIA« societate pe acțiuni se invită cu onoare — în sensul § 14 și următorii din statute — la a XXVII-a (douăzeci și șaptea) adunare generală ordinară, care se va ține în Blaj la 11 Februarie st. n. a. c. după amiază la 4 ore în localul institutului.

Obiectele sunt:

1. Esmiterea unei comisiuni pentru constatarea acțiilor depuse, numirea unui notar și a doi membrii pentru supraveghierea scrutinului și verificarea procesului verbal.

2. Raportul direcțiunii, raportul comitetului de supraveghiere, bilanțul și darea absolutului, distribuirea profitului curat și a sumei destinate spre scopuri culturale și de binefacere și fixarea marcelor de prezență pe 1913.

3. Intregirea direcțiunii.

Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunare sunt rugați a-și depune la cassa institutului acțiunile și eventual documentul de plenipotență până în 10 Februarie la 12 ore din zi.

Blaj, la 11 Ianuarie 1913.

„Patria“ cassă de economii, societate pe acțiuni.

DIRECȚIUNEA:

St. Pop
membru al direcțiunii.

I. Br. Hodosiu
director executiv.

On. adunare generală!

Criza financiară ce-a stăpânit anul 1912 a fost generală. E de prisos deci să mai stăruim asupra ei și asupra efectelor ce le-a avut și cari se vor arăta mai ales în viitor. Ajunge să accentuăm, că a fost cea mai grea criză dela înființarea institutului nostru.

În bilanțul, ce avem onoare a vi-l prezenta, după ce a fost revăzut din partea comitetului de supraveghiere, să prezintă o poziție nouă, a mobilierului. Spre încurajarea explicațiilor greșite trebuie să spunem, că în urma spargerei din 1911 am fost nevoiți să procurăm o cassă nouă. Prețul acestei casse e poziția aceasta.

Aproape toate conturile bilanțului prezintă creștere. Adevărat, că progresul e neînsemnat. Dar se explică din împrejurarea, că un val neînsemnat al deponenților înfricați de știrile războiului ne-a atins și pe noi. În urma declarațiilor liniștitoare venite dela locuri competente acest val în scurt timp s'a domolit și sperăm să nu se mai ridice.

Profitul curat e mai mic decât al anului precedent și provine nu numai din etalonul neobicinuit de ridicat, ci și din cursul scăzut al efectelor. Diferința de curs s'a contat în venitul curent al anului, nu din fondul destinat anume spre acest scop.

Singuraticii rami de operațiune prezintă următoarea circulațiune:

1. Depuneri.

Circulațiunea a fost de C 4,539,967.37
La finea anului au rămas în 1472 libele > 3,465,601.61

2. Reescompt.

La finea anului era de C 761,471.—
fiind circulația de > 4,260,597.—

3. Escompt.

Circulațiunea a fost de C 11,471,198.—
la finea anului au rămas 11,989 cambii de > 3,751,770.—

4. Hipotecar.

Circulațiunea anului e C 1,436,258.—
și la finea anului erau 526 impr. de > 1,286,393.—

5. Lombard.

Circulațiunea e C 182,243.—
la finea anului erau 26 imprum. de > 97,500.—

6. Efecte.**I. Efecte proprii sunt:**

a) scrisuri fonciare de ale băncii
Austro-Ungare de 4 % C 172,200.—
b) scrisuri fonciare de ale băncii
Pesti M. Kereskedelmi de 4 1/2 % > 76,000.—
c) scrisuri fonciare de ale băncii
Pesti Hazai Első de 4 1/2 % > 68,600.—
d) scrisuri fonciare de ale băncii
Kisbirtokosok de 4 1/2 % > 41,000.—
e) rentă ungară de 4 % > 85,300.—
f) obligațiuni urbariali > 14,000.—
g) lozuri de ale inst. P. Hazai > 2,000.—
h) acții dela bănci > 55,000.— C. 514,100.—

II. Efectele fondului de penziune sunt:

a) scrisuri fonciare de ale băncii
Austro-Ungare C 10,000.—
b) scrisuri fonciare de ale băncii
P. M. Kereskedelmi > 18,000.—
c) scrisuri fonciare de ale băncii
P. Hazai > 6,000.—
d) scrisuri fonciare de ale băncii
Kisbirtokosok > 10,000.—
e) scrisuri fonciare de ale băncii
M. Leszámitoló > 5,000.—
f) rentă ungară de 4 % > 44,000.—
g) Obligațiuni urbariali > 17,000.— C. 110,000.—

7. Circulațiunea.

Intreaga circulațiune face C 39,598,947.16

8. Împărțirea profitului.

Profitul curat de C 135,118.70
propunem să se împartă astfel:
5% dividendă > 27,500.—
Rest C 107,618.70

De aci să se voteze:

1. 35,77% fondului de rezervă C 35,756.92
2. 20% direcțiunii etc. > 21,523.73
3. 6% p. scopuri culturale > 6,457.12
4. 5% fondului de penziune > 5,380.93
5. 33.23% supradividendă > 38,500.— C. 107,618.70

Cuponul să se plătească cu 24 coroane, încât e posibil imediat după adunare.

În anul acesta expiră mandatul membrilor aleși în 5 Februarie 1910. Vă rugăm să întregiți vacanțele aceste și să decideți asupra obiectelor cuprinse în convocator.

Blaj, 10 Ianuarie 1913.

Direcțiunea institutului „Patria“,
cassă de economii societate pe acțiuni.

Raportul comitetului de supraveghiere.**Onorată Adunare generală!**

Comitetul D-voastră de supraveghiere, — spre a face destul îndatoririi ce-i revine, — a scontrat în mai multe rânduri cassa institutului, efectele, obligațiunile hipotecare, lombardul și a cercetat toate cărțile de contabilitate.

De asemenea a examinat bilanțul de pe 1912, și contul profitului și pierderilor, pe cari le-a găsit în consonanță cu registrele institutului. Tot astfel a constatat, că și împărțirea profitului curat s'a făcut conform statutelor.

În urma acestora propune: aprobarea bilanțului de pe anul 1912, și primirea proiectului relativ la împărțirea venitului curat, precum și darea absolutului atât direcțiunii cât și comitetului de supraveghiere.

Blaj, la 11 Ianuarie 1913.

Comitetul de supraveghiere.

Bilanțul pe anul

Active.	Conto bilanț.	Vayyon.	C
Numărari în casă	Pénztármiaradvány	50.631.57	
Cambii	Váltó kölcsön	3,363.102.—	
cu acop. hipotecară	Jelzálogilag bizt. váltók	388.668.—	» 3,751.770.—
Imprumuturi hipotecare	Jelzálog kölcsönök		» 1,286,393.—
» pe amanete (Lombard)	Értékpapir kölcsönök		» 97.500.—
Efecte	Értékpapírok	425.423.10	
Acții dela diverse bănci	Különféle bankrészvény	59.000.—	
Efectele fondului de penzie	Nyugdíjalap értékpapirjai	106.043.61	» 590.466.71
Casele institutului	Az intézet házai		» 110.000.—
Debit: Cto Curent, Giro și Cheque,	Adósok: Folyó, Giro--és Cheque-számla,		
Spese de proces și protest	Per- és Óvatolási költségek		» 16.138.46
Mobiliar	Butorzat		» 4.000.—
			5,906.899.74

Conto profit și perdere.

Eșite.	Kiadás.
Interese:	Kamatok:
după depuneri	Betéti kamatok
de reescompt	visszleszámítolási kamatok
Spese:	Költségek:
salare	fizetések
marce de prezentă	jelenlétijegyek
spese curente	fentartási költségek
porto postal	postabér
Contribuțiune:	Adó:
directă	egyenes adó
după interese de depuneri	betéti kamatok után
competință de timbru	bélyegilleték
Profit curat	tiszta nyereség
	456.507.46

Blaj, din ședința direcțiunii, ținută la 10 Ianuarie 1913.

I. Br. Hodosiu m. p.
director executiv,

M e m b r i i

Dr. I. Marcu m. p. E. Bianu m. p. I. M. Moldovanu m. p. S. P. Mateiu m. p.
președinte. vice-președinte.

S'a revăzut și aflat în consonanță cu cărțile

A. C. Domșa m. p.
președinte.

Gavril Precup m. p.
membrii comitetului.

al XXVII-lea 1912.

Pasive.	Mérleghszámla.	Teher.
Capital societar	Alaptőke	C 550.000.—
Fond de rezervă	Tartalék alap	» 550.000.—
» special	Külön alap	» 144.822.31
» de penziune	Nyugdíjalap	» 106.043.61
Depuneri spre fructificare	Betétek	» 3,465.601.61
Reescompt	Visszleszámítolás	» 761.471.—
Deposite	Letétek	» 87.037.37
Creditori	Hitelezők	» 36.108.10
Interese anticipate	Előlegezett kamatok	» 70.697.04
Profit curat	Tiszta nyereség	» 135.118.70
		5,906.899.74

Nyereség és veszteség számla.

Întrate.	Bevétel.
Interese:	Kamatok:
după cambii	váltókölcsön kamat
» imprumuturi hipotecari	jelzálogkölcsön »
» lombarde	értékpapir kölcsön kamat
» efecte	értékpapir kamat
Chirie	házbér
Proviziune	jutalék
	456.507.46

Victor Muntean m. p.
prim-comptabil.

d i r e c ț i u n i i :

St. Popu m. p. I. F. Negruțiu m. p. G. Bărbat m. p. I. Maniu m. p.

purtate în ordine deplină. Blaj, la 11 Ianuarie 1913.

Ioan Fodor m. p.
de supraveghiare.

Dr. O. Prie m. p.

Petru Ungurean m. p.